

ТИПОВА ПРОГРАМА підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Цифрова освіта: програмування, кібербезпека та хмарні сервіси»

Розробник(и): ГО «Платформа ОСВІТИ», ЄДРПОУ 43830174

Рецензент(и): директор ГО "ПЛАТФОРМА ОСВІТИ" Ставцівка Г. О.

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Вчитель інформатики має бути провідником у цифровому світі, навчати учнів не лише користуватися гаджетами, а й створювати власні ІТ-продукти та захищатися в мережі.

Цільова група: Вчителі інформатики, ІТ-куратори, керівники гуртків програмування.

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми - Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації - Удосконалення технологічних та методичних навичок вчителів відповідно до сучасних ІТ-трендів.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Методика викладання алгоритмізації та обчислювального мислення
- Опанування інструментів створення безпечного цифрового простору
- Використання сервісів ІІІ для автоматизації перевірки коду
- Організація групових ІТ-проектів у школі

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- інформаційно-цифрова компетентність
- алгоритмічна грамотність
- технологічна адаптивність
- професійна креативність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Педагоги зможуть впроваджувати актуальні курси, підготують учнів до викликів цифрової економіки та підвищать рівень технічної грамотності закладу.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації - Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації - Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Практична інформатика у сучасній школі	1	1-29	2-30
2	Kahoot - онлайн сервіс для створення інтерактивних завдань.	1	1-29	2-30
3	Візуалізація сучасного уроку. Інструменти вчителя.	1	1-29	2-30
4	3D-моделі MozaBook та 3D-моделювання на уроках інформатики	1	1-29	2-30
5	Шляхи мотивування учнів 5 класів НУШ до вивчення інформатики.	1	1-29	2-30
6	Змішане навчання як інструмент підвищення ефективності навчання. Ротація за станціями	1	1-29	2-30
7	Рефлексія на уроці: яскраві вправи для підбиття підсумків занять	1	1-29	2-30
8	Ефективне онлайн навчання. Методики 25/26.	1	1-29	2-30
9	Максимізація розуміння учнів за допомогою методів візуалізації.	1	1-29	2-30
10	Покращуємо враження від уроку: лайфхаки, які допоможуть зробити його цікавим і приємним.	1	1-29	2-30
11	Побудова кращого мозку: ефективні методи покращення запам'ятовування.	1	1-29	2-30
12	Використання платформи Moodle для організації освітнього процесу за дистанційною та змішаною формою навчання	1	1-29	2-30
13	Удосконалення інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників.	1	1-29	2-30
14	Інформатика НУШ 8 класи. Підходи та виклики.	1	1-29	2-30
15	Між 7 і 8 класом: освітній міст для вчителя та учня НУШ, цифровий світ інформатики та логіка математики	1	1-29	2-30
16	Інформатика як інструмент розвитку критичного мислення: досвід учнів 8 класу НУШ. Цифрова грамотність: виклики та можливості.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
17	Проекти, алгоритми, моделі у 8 класі НУШ: інформатика, що вчить думати.	1	1-29	2-30
18	EdTech у дії: сучасні цифрові інструменти для створення натхненного уроку	1	1-29	2-30
19	Цифрові інструменти для підвищення зацікавленості учнів: від теорії до практики	1	1-29	2-30
20	Математика та Інформатика в 9 класі НУШ: як цифрові інструменти та ШІ перетворюють підлітка з «не хочу» на «хочу знати»	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Практична інформатика у сучасній школі

Ключові питання теми: Розуміння, що курс інформатики тісно інтегрований з іншими дисциплінами, від математики та точних наук до економіки, права і мистецтва. ІТ є драйвером інновацій у всіх сферах життя сьогодні, тому постійна інтеграція активно підтримується та використовується у всіх аспектах навчання. Завдання курсу - показати учням найновіші відкриття, дослідження, та стимулювати їх природну допитливість для подальших власних досліджень, в тому числі через власний приклад. Викладач не може знати всього, адже галузь ІТ динамічно розвивається постійно, тому активний пошук та бажання пізнання нового - це той стиль, в якому проходить навчання ІСТ.

Тема 2. Kahoot - онлайн сервіс для створення інтерактивних завдань.

Ключові питання теми: Kahoot - це онлайн сервіс для створення інтерактивних завдань. Дозволяє створювати тести, опитування, вікторини. Платформу можна використовувати під час роботи з будь-якими віковими категоріями. Добре підійде як для молодшої школи, так і для дорослих людей.

Тема 3. Візуалізація сучасного уроку. Інструменти вчителя.

Ключові питання теми: 1. Алгоритм роботи в сервісі Canva 2. Якісний візуальний контент для вчителя 3. Гайд: що? навіщо? як? На прикладі історії або громадянської освіти

Тема 4. 3D-моделі MozaBook та 3D-моделювання на уроках інформатики

Ключові питання теми: Інструменти MozaBook допомагають організувати якісне очне та змішане навчання, а створення і використання 3D-моделей є зараз на часі. Про це і не тільки поговоримо на тренінгу

Тема 5. Шляхи мотивування учнів 5 класів НУШ до вивчення інформатики.

Ключові питання теми: Молодь вивчає інформатику мову по-іншому, ніж діти або дорослі. Саме тому, сьогодні ми будемо говорити про викладання інформатики. Дізнаємось більше про те, як ефективно і різноманітно планувати уроки. Які фактори впливають на уроки. Відповіді на ці та інші питання ми охоче представимо Вам на нашому онлайн-семінарі.

Тема 6. Змішане навчання як інструмент підвищення ефективності навчання. Ротація за станціями

Ключові питання теми: 1. Ефективне навчання 2. Blended-learning та

його різновиди 3. Station rotation: від ідеї до втілення

Тема 7. Рефлексія на уроці: яскраві вправи для підбиття підсумків занять

Ключові питання теми: За допомогою рефлексії педагог достатньо швидко може дізнатися, чи добре засвоєно навчальний матеріал учнями та які види завдань були для них найбільш цікавими / корисними / важливими / важкими. Швидка і глибинна рефлексія. Вправи «Потяг», «Валіза», «Чай», «Подарунок», «Тир», «Долонька», «Риба» та інші

Тема 8. Ефективне онлайн навчання. Методики 25/26.

Ключові питання теми: сучасна освіта вимагає формувати нові знання та практичні вміння і навички для вдосконалення та ефективності онлайн навчання, що дають швидко адаптувати навчальний матеріал під психологічні особливості учнів; разом з тим розвивати дають можливість створити максимально комфортне психо-емоційне середовище під час дистанційної освіти.

Тема 9. Максимізація розуміння учнів за допомогою методів візуалізації.

Ключові питання теми: 1. Як створити ментальну карту за допомогою застосунків: онлайн і офлайн 2. Якісний візуальний контент для вчителя 3. Гайд: що? навіщо? як? на прикладі історії або громадянської освіти

Тема 10. Покращуємо враження від уроку: лайфхаки, які допоможуть зробити його цікавим і приємним.

Ключові питання теми: 1. Як створити ментальну карту за допомогою застосунків: онлайн і офлайн 2. Якісний візуальний контент для вчителя 3. Гайд: що? навіщо? як? на прикладі історії або громадянської освіти

Тема 11. Побудова кращого мозку: ефективні методи покращення запам'ятовування.

Ключові питання теми: Під час тренінгу педагоги матимуть змогу ознайомитися з процесами пам'яті та навчитися методам ефективного запам'ятовування

Тема 12. Використання платформи Moodle для організації освітнього процесу за дистанційною та змішаною формою навчання

Ключові питання теми: Moodle - це найбільш поширена та популярна система дистанційного навчання, яку можна використовувати як для очного, так і для дистанційного навчання. Вона містить можливості організації процесу з використанням різноманітних форм як подання інформації, так і перевірки знань учасників освітнього процесу.

Тема 13. Удосконалення інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників.

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує вчителів нової формації, успішних, вмотивованих, компетентних, готових працювати над розвитком та удосконаленням власних компетентностей.

Тема 14. Інформатика НУШ 8 класи. Підходи та виклики.

Ключові питання теми: Вивчення інформатики НУШ в основній школі направлено на досягнення наступних цілей: розумінні ролі інформатики та ІКТ у сучасному суспільстві, фундаментальних понять створення й опрацювання повідомлень, принципів побудови й функціонування засобів ІКТ;

Тема 15. Між 7 і 8 класом: освітній міст для вчителя та учня НУШ,

цифровий світ інформатики та логіка математики

Ключові питання теми: Які ключові компетентності вдалося сформуванню у 7 класі? З якими труднощами стикалися учні та вчителі в навчанні математики й інформатики? Які теми або навички потребують повторення/поглиблення на початку 8 класу? Як забезпечити наступність у змісті та методах навчання? Використання цифрових інструментів і формувального оцінювання для підтримки учнів під час переходу. Спільне вироблення методичних рекомендацій на наступний навчальний рік.

Тема 16. Інформатика як інструмент розвитку критичного мислення: досвід учнів 8 класу НУШ. Цифрова грамотність: виклики та можливості.

Ключові питання теми: Програма виступу охоплює аналіз ролі інформатики у розвитку критичного мислення, розглядаються приклади навчальних тем, проєктів, які формують логіку, аналіз.

Тема 17. Проєкти, алгоритми, моделі у 8 класі НУШ: інформатика, що вчить думати.

Ключові питання теми: Програма виступу охоплює аналіз ролі інформатики у розвитку критичного мислення, розглядаються приклади навчальних тем, проєктів, які формують логіку, аналіз.

Тема 18. EdTech у дії: сучасні цифрові інструменти для створення натхненного уроку

Ключові питання теми: Використання цифрових інструментів дозволяє створювати інтерактивне освітнє середовище, де учні активно залучені до навчання, а педагог зберігає власне натхнення й ресурсність. Інтеграція EdTech у навчальний процес сприяє підвищенню мотивації школярів, розвитку їхніх ключових компетентностей та формуванню навичок ХХІ століття.

Тема 19. Цифрові інструменти для підвищення зацікавленості учнів: від теорії до практики

Ключові питання теми: Використання цифрових інструментів дозволяє створювати інтерактивне освітнє середовище, де учні активно залучені до навчання, а педагог зберігає власне натхнення й ресурсність. Інтеграція EdTech у навчальний процес сприяє підвищенню мотивації школярів, розвитку їхніх ключових компетентностей та формуванню навичок ХХІ століття.

Тема 20. Математика та Інформатика в 9 класі НУШ: як цифрові інструменти та ШІ перетворюють підлітка з «не хочу» на «хочу знати»

Ключові питання теми: Особливості організації освітнього процесу з математики та інформатики у 9 класі НУШ. Психолого-педагогічні особливості сучасних підлітків та мотивація покоління цифрових дітей до навчання. Сучасні підходи, методи та інтерактивні форми роботи на уроках математики та інформатики. Використання гаджетів, цифрових платформ та онлайн-інструментів у навчальній діяльності учнів. Формування математичної, цифрової та інформаційно-комунікаційної компетентностей. Розвиток критичного мислення, медіаграмотності, цифрової безпеки та етичної поведінки в мережі. Практикоорієнтовані завдання, STEM-елементи, гейміфікація та проєктна діяльність як засоби підвищення пізнавальної активності учнів 9 класу НУШ.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Бахтіна Г. П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
2. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В.Пономаренко, Т.Воронцова, О.Сакович. URL: <http://surl.li/dwuiuk>
3. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
4. Біла книга. Діяльнісний підхід у школі./ Р. Паркер, Б.С. Томсен. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: <https://cutt.ly/H1FE8Wy>
5. Використання ігрових технологій під час вивчення біології / Уклад. К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 141 с.
6. Гондарева Г.В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. Таврійський вісник освіти. 2013. № 2. С. 260-264.
7. Даниленко Л.І. Світочі української науки: життя та наукова діяльність: метод. посібник /Л.І. Даниленко, І.Ю. Гогайзель, Л.І. Гнед та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2018. 104 с.
8. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
9. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» : Постанова КМУ від 04.04.2018 № 237 (зі змінами від 05.07.2024 №796). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237-2018-%D0%BF#Text>
10. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). Молодь і ринок. № 9(195). 2021 С. 16-20.
11. Інтегровані завдання для молодших школярів: цікаво, пізнавально, креативно. / Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси: видавництво КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2022. 70 с.
12. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник / Н.М. Степанова, В.С. Кудін. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152 с.
13. Кальчева О.Ю., Місяк О.К. Методичний посібник до програми «Управління гнівом». Київ, 2015. 60 с.
14. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого

серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>

15. Коваль А.П., Культура ділового мовлення: писемне та усне ділове спілкування. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ, 1997. с.193-280.
16. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996. URL: <https://bit.ly/3Wl5vu3>
17. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>
18. Кремень В. Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
19. Крижанівський В.В. Природнича освіта в умовах реформування Нової української школи. Педагогічний вісник, 2022. № (3)109. С. 32-33.
20. Крутий К.Л., Стеценко І.Б. Парціальна програма формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт». Освітній напрям «Технології або Таємничі перетворення». Запоріжжя: ТОВ«ЛІПС» ЛТД, 2020. 192 с.
21. Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б., Рузакова Г. Г. Етика ділових стосунків : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 310 с.
22. Литвиненко Г., Клясен Н. Управління проектами: сутність та особливості застосування в освіті. Рідна школа. 2017. №11-12. С. 39-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2017_11-12_9
23. Лютко О. М. Запровадження мотиваційного менеджменту в закладі освіти / О. М. Лютко. - Рівне : РОІГПО, 2018. - 180 с.
24. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики. Початкова освіта. 2011. № 32 (608). С. 3-5.
25. Маршалл Розенберг. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Ранок. 2020. 263 с.
26. Менеджмент освітньої організації. Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
27. Нова українська школа зустрічає першокласників / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 216 с.
28. Організація і методика соціально-педагогічного тренінгу : методичні рекомендації. Уклад. О. М. Шевчук. Умань, 2010. 37 с.
29. Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: Дубровська Є. В., Ясеновська М. В.; редакційна група: Алексєєнко М. К., Дендебера М. П., Соловйова О. Д. Київ: Huss, 2011. 96 с.
30. Освітня програма навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3ckLjDp>
31. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русіц // Асоціація міст України. - К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015.-396 с.Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. Г. П. Васянович. - Львів : Сподом, 2010.-420 с.
32. Податковий кодекс Україн. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
33. Поспелова Т. Розвиток лідерського потенціалу керівника закладу середньої освіти : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с.
34. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
35. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000. №1841-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 46, ст. 393. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
36. Пушкарьова Т. О. Педагогічне проектування в системі загальної середньої освіти: теорія і практика: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2017. 308 с.
37. Романовський О.Г., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. Теорія і практика формування лідера: навч. посіб. Харків, 2017. 100 с

38. С. 9-14.
39. Сич Т. В. Управління людськими ресурсами закладу освіти : [навч. посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент»] І Т. В. Сич // Держ. закл. «ЛНУ імені Тараса Шевченка». - Старобільськ, 2021. - 283 с.
40. Сікора Я. Інтеграція електронного навчання і дистанційних освітніх технологій в навчальний процес ВНЗ. Актуальні питання сучасної інформатики. № 3. С. 92-95.
41. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
42. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
43. Скиба Микола. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://bit.ly/30xzdEL>
44. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: Підготовлено для проекту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». Київ: Міленіум, 2001. 104 с.
45. Стратегія фінансової грамотності. Національний банк України. URL: <https://bit.ly/3POU8Im>
46. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p018HA1>
47. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. О.І.Пометун. Київ, 2020. 104 с.
48. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.
49. Фінансовий сенсей. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/finansovyyu-sensey>
50. Щодо нагальних питань впровадження Закону України «Про повну загальну середню освіту» : лист МОН від 08.04.2020 №1/9-201. URL: <https://bit.ly/3wlUDiR>
51. Як підвищити креативність? Тренінг, спрямований на формування креативності. Шкільний світ. 2007. № 23-24. С. 19-35.
52. European Diploma in Psychology: Draft Proposal prepared for consultation from the EuroPsy2 Project Group. Version 2.7 revised. October 2003. URL: <http://www.europsy.eu.com>
53. Sullivan, K. (2015). An Application of Family Stress Theory to Clinical Work with Military Families and Other Vulnerable Populations. *Clinical Social Work Journal*, 43(1), 89-97.

Додаткова література:

1. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://surl.li/wqqd>
3. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
4. Інструменти для оцінювання рівня безпеки, комфорту та здоров'я школи і планування змін. URL: <https://bit.ly/3kLtGkM>
5. Калошин В.Ф. До навчання творчого мислення. Управління школою : основа професійного зростання. 2015. № 19-21. С. 68-73.
6. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
7. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.

8. Нова українська школа : організація медіаосвіти в початковій школі : навчально-методичний посібник / І.Старагіна, О. Волошенко, О.Мокрогуз, О.Ганик. Київ : ПРОПАПІР, 2021. 160 с.
9. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування школі - це міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
10. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст. 218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
11. Спрощене оподаткування - загальноприйнята світова практика. URL: <http://www.academia.org.ua/?p=282>.
12. Яхно Т. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ., 2019. 168 с.
13. Increasing motivation through students setting goal. URL: <http://surl.li/eakxv>